

U m e t n o s t.

Slovenska umetnost.

Preteklo leto ni bilo posebno ugodno za našo umetnost. Večjih in znamenitejših del nam ni obrodilo. Naši slikarji in kiparji so izdelovali navadna dela, največ za cerkve svete podobe, in za posameznike portrete. Izmed onih del, o katerih smo zvedeli, omenjamo: Gosp. Ljudevit Grilc je slikal sv. Florijana in sv. Barbaro poleg portretov; gospod S. Ogrin podobo blaženega Leopolda za frančiškansko cerkev v Ljubljani poleg križevega pota; gosp. Iv. Gosar, slikar v Gorici, je slikal za cerkev v Podgori sv. Frančiška; gosp. Josip Dekleva je naslikal pok. Slomška za mariborsko čitalnico, kipar Vek. Progar je izdelal več svetniških kipov.

Glasba. Naša glasba nikakor ni spala. Omenjamo napredno delovanje „*Glasbene Matice*“, ki se je pretekli mesec oglasila s koncertom in pa s tiskanim glasbenim delom. Koncert „*Glasbene Matice*“ se je vršil dné 3. grudna m. l. v ljubljanski redutni dvorani. Vspored je obsegal sedem točerk, ki so vse zanimale občinstvo, zlasti ker so pevci in igralci izvedli vse dele res izborno. Prav narodnih motivov smo se radovali v „*Dekliškem zboru in Antonide-romanci*“, v kateri je operna pevka gospodična E. Řihova pokazala krepko čustvo za predmet, kakor tudi v „*Polonesi Filine*“. Po naših mislih je bil junak tega večera gosp. K. Jeraj, kateri se je pokazal res mojstra na goslih. Njegovo igranje je bilo ne samo lahno in spretno, ampak tudi natančno in precizno celó v najtežavnejših legah. Že naprej se veselimo, da ga zopet zaslišimo v prihodnjem koncertu „*Glasbene Matice*“. Gospod M. Hubad, ki si je znal pridobiti in izšolati tak pevski zbor, sme se veseliti znamenitega uspeha. Upamo, da bomo imeli prilike dovolj še natančneje poročati o hvalevrednih uspehih in pridobitvah, kakor tudi o udih tega pevskega zbora. — Pretekli mesec je „*Gl. Mat.*“ izdala svoje letno darilo: „*Album*“, 12 pesmi za višji glas s spremljevanjem klavirja, zložil Anton Nedvčd. Izdala in založila „*Glasbena Matica*“. V Ljubljani 1893. Natisnila Josip Eberle in dr. na Dunaji VII. Poleg tega še: *Poro-*

čilo o delovanji „Glasbene Matice“ za l. 1888/89, 1889/90, 1890/91, 1891/92, 1892/93. V Ljubljani 1893. Založila „*Glasbena Matica*“. Tisk Blasnikov. Mala osmerka. Str. 47.

Cerkvena glasba ni zaostajala v preteklem letu za prejšnjimi leti. A o tem se nadejamo obširnejšega poročila.

Stavbarstvo — ni bilo v naših deželah brez lepih proizvodov, a žal, da se ta umetna stroka našemu narodu, našim domačinom tako odtuja. Zlasti v Ljubljani se je zidalo v minulem letu toliko, kakor še malokdaj; Ljubljano bi ob tržaški cesti skoro ne poznal človek, ki ni bil nekaj let tukaj; tudi se lahko reče, da so mnoge stavbe prav lepe. Toda koliko je našega — narodnega dela v tem, ne morem dognati. Kje so časi, ko je „*Academia operosorum*“, v kateri so bili domačini, res domači možje in umetniki, nadzirala in vodila naše velike ljubljanske stavbe? Da bi si pač tu naš narod in naša narodnost pridobila kaj tal!

Upamo vendar, da bodo vsaj v **cerkveni umetnosti** naše slovenske dežele stanovitneje napredovale, kakor so doslej. Dné 30. listopada m. leta se je zbralo nekaj duhovnikov in nekaj svetnih veščakov, vseh skupaj nad 30, v ta namen, da ustanové društvo za cerkveno umetnost. Napravil se je neki načrt za podlago, volil začasni ali pripravljalni odbor, da sestavi pravila. Kar bomo zvedeli o delovanju tega društva, poročali bomo vselej z veseljem.

Poljska in hrvaška umetnost.

Poljaki žalujejo zaradi smrti nepresegljivega svojega slikarja **Jana Matejka**, ki je umrl dné 1. listopada m. l. O tem slikarju bomo obširno poročali v besedi in sliki.

Poljaki so dozidali lani novo krasno in veliko **gledališče v Krakovu**. (Glej sliko na str. 17.) Tudi Hrvatje namerjajo zidati gledališče v Zagrebu. Tako se dviga slovanska dramatika. — Hrvat Fra Celestin Medović se je lani na monakovski umetniški razstavi odlikoval s sliko „*Bakanalije v Rimu*“.

Razne stvari.

Mal spomin dveh slovenskih pesnikov — za kratek čas.

(Poroča kanonik dr. Josip Pajek.)

Narod, ki svojih mož ne časti, ni vreden, da živi. V bukvah modrega Siraha beremo prelepi opomin: „*Hvalimo sloveče može in očake svoje.* Njihova trupla so v miru pokopana, njihovo ime

pa živi od roda do roda. Njihovo modrost pripovedujejo ljudstva in njihovo slavo oznanjuje srenja.“ (Sir. 44. 1 — 15.) V ta namen bodi ta-le spomin dveh naših pesnikov.

Vrh veselih goric pri sv. Urbanu nad Ptujem pokriva zelena gomila rajnega Leopolda Volkmerja, domačega pevca našega. Rezan kamen, vdelan v zid tamošnje mrtvašnice, oznanja nam,